Beszámoló
a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság
2023. évi tevékenységéről

A Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság (a továbbiakban: másodfokú szolgálati bíróság) elnökének éves beszámolóját a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 103. § (1) bekezdés d) pontja, a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (a továbbiakban: Bjt.) 104/B. § (1) bekezdése, valamint az Országos Bírói Tanács által jóváhagyott Szolgálati Bíróságok Ügyrendje (a továbbiakban: Ügyrend) 25. §-a alapozza meg.

I. Ügyadatok

1) 2023. évben érkezett ügy: 12 db, amelyből

fegyelmi ügy: 3 db, amelyből

járásbírósági bíró: ügyviteli késedelmek büntető ügyekben (1 ügy)

járásbírósági bíró: bűncselekmények elkövetése miatti büntető eljárás idejére a fegyelmi eljárás felfüggesztése helyett a fegyelmi eljárás megszüntetése (1 ügy)

járásbírósági bíró: büntető ügyekben valótlan tartalmú jegyzőkönyvek feltöltése a BIIR-be és a bírói hivatás tekintélyét sértő magatartás (1 ügy)

értékelési ügy: 4 db, amelyből

törvényszéki bíró: alkalmatlansági eljárás (2 ügy)

törvényszéki bíró: kiválóan alkalmas minősítés elleni jogorvoslat (2 ügy)

egyéb ügy: 5 db, amelyből

kifogás eljárás elhúzódása miatt: 1 ügy

törvényszéki elnök által meghatalmazott ügyvéd fellebbezése: 1 ügy

kizárási kérelem, elfogultsági nyilatkozat: 3 ügy, amelyeket ugyanazon törvényszéki bíró a kijelölt tanácsok ellen (valamennyi értékelési eljárásban) nyújtott be

2022. évről folyamatban maradt ügy: 3 db, amelyből

fegyelmi ügy: 2 db, amelyből

járásbírósági bíró: ügyviteli késedelem (1 db)

ítélőtáblai bíró: fegyelmi eljárást kezdeményező határozat elleni fellebbezés

értékelési ügy: 1 db, amely

törvényszéki bíró elleni alkalmatlansági eljárás (1 db)

2) 2023. évben érkezett és befejezett ügyek: 8 db, amelyből

fegyelmi ügy: 2 ügy

értékelési ügy: 2 ügy

egyéb ügy: 4 db, amelyből

kifogás eljárás elhúzódása miatt: 1 ügy

meghatalmazott fellebbezésének elbírálása: 1 ügy

kizárási kérelem, elfogultsági nyilatkozat: 2 ügy

2022. évben érkezett és 2023. évben befejezett ügyek: 3 db, amelyből

fegyelmi ügy: 2 db

értékelési ügy: 1 db

3) Folyamatban maradt ügyek: 4 db, amelyből

fegyelmi ügy: 1 db (befejezve: 2024. január 29-én)

értékelési ügy: 2 db (1 ügy befejezve: 2024. január 19-én)

kizárási kérelem: 1 db

4) Befejezett ügyek megoszlása

fegyelmi ügy: 1 ügyben fegyelmi eljárás megszüntetés iránti kérelmet a másodfokú szolgálati bíróság elutasította

3 ügyben a másodfokú szolgálati bíróság az elsőfokú szolgálati bíróság határozatát helybenhagyta

2023. évben fegyelmi ügyben a másodfokú szolgálati bíróság sem az elsőfokú szolgálati bíróság határozatát megváltoztató, sem azt hatályon kívül helyező határozatot nem hozott

értékelési ügy: mind a 3 ügyben helybenhagyta az elsőfokú szolgálati bíróság
döntését a másodfokú szolgálati bíróság

egyéb ügyek:

A másodfokú szolgálati bíróság a törvényszék elnöke képviseletében eljáró ügyvéd által benyújtott fellebbezést elutasította, mert a fellebbezésnek nem volt helye

A másodfokú szolgálati bíróság az elsőfokú szolgálati bíróság elleni, az eljárás elhúzódása miatti kifogást elutasította, mert a kifogás elbírálásakor az elsőfokú szolgálati bíróság eljárása már befejeződött

A másodfokú szolgálati bíróság az alkalmatlansági eljárással érintett bírónak az alkalmassági eljárás elbírálására kijelölt tanács elleni kifogását és a tanács tagjainak kizárására irányuló kérelmét elutasította. Indoka: jogszabályi rendelkezés megjelölése hányában, illetve a kizárást megalapozó objektív okot igazoló tény, körülmény igazolásának hiánya, továbbá az eljárással érintett bíró által „vélelmezett probléma" önmagában a kizárást nem alapozza meg.

További értékelési ügyben az értékelési eljárással érintett bíró az értékelési eljárásban kijelölt tanács ellen elfogultsági kifogást nyújtott be, majd ezt követően a kifogás elbírálására kijelölt tanács (illetve tanácsok) ellen is bejelentette az elfogultsági kifogását.

5) <u>Az ügyek elintézésének időtartama</u>:

fegyelmi ügyek: 1-3 hónap 2 ügy
3-6 hónap 1 ügy
6-12 hónap 1 ügy

értékelési ügyek: 1-3 hónap 2 ügy
3-6 hónap 1 ügy

egyéb ügyek: 0-1 hónap 3 ügy
1-3 hónap 1 ügy

II. <u>Működési adatok</u>

1) A másodfokú szolgálati bíróság tagjainak száma a Bjt. 103. § (1) bekezdése értelmében legfeljebb 15 fő

2022. május 4. napjától a másodfokú szolgálati bíróság teljes létszámmal működik, amely 5 db 3 fős tanács felállítását tette lehetővé. A tanácsok összetétele az Ügyrend mellékletét képezi, amelyet az OBT az intraneten közzétett. Minden tanácsban legalább két bírósági szint képviselteti magát és túlnyomó részben (1 tanács kivételével) a különböző ügyszakban (polgári, közigazgatási és büntető) eljáró bírók alkotják a tanácsot.
Minden tanácsba beosztásra került tapasztalt, több éves gyakorlattal rendelkező szolgálati bíró és „frissen" kinevezett szolgálati bíró.

2) Az ügyek szignálását a másodfokú szolgálati bíróság elnöke (vagy elnökhelyettese) az iratok bemutatását követő 8 napon belül elvégezte. Az ügyek szignálása a soron következő (az Ügyrendben közzétett) tanácsra, a tanácson belül a tanácselnök kijelölése a sorban következő szolgálati bíróra történik. Az előadó bírót a kijelölt tanács elnöke jelöli ki. A hatályon kívül helyezést követően ismételten a másodfokú szolgálati bíróság elé kerülő ügyeket a másodfokú szolgálati bíróság elnöke (vagy elnökhelyettese) lehetőség szerint arra a tanácsra szignálja, amely a hatályon kívül helyező határozatot hozta. Ezen felül a sorrendtől eltérésre vagy eltérő összetételű tanács kijelölésére a szolgálati bíró vagy a kijelölt tanács elfogultsága esetén kerül sor.

A szolgálati bíróságok felállítása óta, 2023 évben első alkalommal fordult elő, hogy az értékelési eljárással érintett bíró vitatta a tanács kijelölésének szabályszerűségét, továbbá a szolgálati bírók kinevezésének törvényességét.

3) Az eljáró tanácsok határozataikat a határozathozataltól számított 8 napon belül minden esetben írásba foglalták és anonimizálták. A határozatok absztrahálását 2022. áprilisától kezdődően a tanácselnökök folyamatosan elvégezték, amelyeket összegyűjtve a másodfokú szolgálati bíróság elnöke közzététel céljából, az OBT Elnöke részére az OBT 63/2021. (VII. 7.) számú határozatában foglaltaknak megfelelően félévente megküldte.
Az anonimizált határozatokat a másodfokú szolgálati bíróság elnöke közzététel végett az OBH részére küldte meg.

4) A másodfokú szolgálati bíróság eljáró tanácsai a befejezett ügyekről, a határozatok egy példányának megküldésével tájékoztatták az OBH Elnökét.

5) A másodfokú szolgálati bíróság munkáját csakúgy, mint az előző években a Kúria Elnöke által e feladatok ellátásával megbízott Varga-Tóth Tímea és Afra Judit adminisztratív munkatársak segítették, akik a feladataikat maguk között megosztották és azok elvégzéséről havonta teljesítési igazolást állítottak ki, amelyet a másodfokú szolgálati bíróság elnöke igazolt le.
A kezelőiroda feladatait az előző évekhez hasonlóan a Kúria Elnöki Kezelőirodája látta el.

6) A másodfokú szolgálati bíróság elnöke negyedévente költségjelentést adott le, amely tartalmazta a bírók nevét, az általuk elbírált ügyek számát, az arra fordított felkészülési (határozatszerkesztési, revideálási) tárgyalási (tanácskozási), órák számát és a tárgyalásokra való utazási időt. Megállapítható, hogy az értékelési eljárásokkal kapcsolatos ügyek a szolgálati bírók számára – a fegyelmi és egyéb ügyekhez képest – nagyobb munkaterhet, ebből eredően több felkészülési és tárgyalási órát jelentettek. Az utazási idő csökkenését és ezáltal a költségek csökkenését is eredményezte, hogy a tanácsok túlnyomó részben a tárgyalást megelőzően, skype útján tanácskoztak.

7) Az elsőfokú és a másodfokú szolgálati bíróság elnöke a soron kívüli intézkedésekről egymást tájékoztatva, együttműködve jártak el. A szolgálati bírák által felvetett eljárási dilemmákról egymást tájékoztatták és az elnökhelyettesek bevonásával azokat megvitatták, majd a szolgálati bírák képzésén azokat ismertették.

A másodfokú szolgálati bíróság elnöke arra az estre, ha az ítélkezési szünet időtartama alatt soron kívüli ügy elintézése válna szükségessé, a másodfokú szolgálati bíróktól beszerezte azokat az adatokat, amelyek alapján megállapítható volt, hogy mely szolgálati bíró mikor tartózkodik Magyarországon, mely időpontokban lehet tanácsba beosztani. 2023 évben az ítélkezési szünetben elbírálandó soronkívüli ügy nem érkezett, így eseti tanácsokat sem kellett felállítani.

III. Szolgálati bírák képzése

A szolgálati bírák éves képzésére 2023. április 26-27. napokon került sor személyes jelenléttel. A képzés témája volt a Bírák Etikai Kódexe, a szolgálati bíróságok fegyelmi szankció kiszabási gyakorlata, törvényszéki elnökök szemével a szolgálati bíróságok hatékonysága. Megtisztelte a képzést Dr. Sulyok Tamás az Alkotmánybíróság Elnöke és lehetőségük volt a szolgálati bíráknak eljárási dilemmákat és jogeseteket megvitatni.

Dr. Sulyok Tamás elnök úr előadásából kiemelném, hogy a szolgálati bírák kérdésére elnök úr kifejtette, hogy a szolgálati bíróságok az Alaptörvény szerinti bíróságok akkor is, ha az az Alaptörvényben nincs expressis verbis szabályozva. Az Alaptörvény XXVIII. cikke szerint is független bíróság a szolgálati bíróság.

Míg a korábbi Alkotmány 45. § (1) bekezdése kifejezetten felsorolta a bíróságok típusait, addig az Alaptörvény csak a Kúriát nevesíti, és sarkalatos törvény szabályozási körébe utalja a bírósági szintek konkretizálását. Az Alaptörvény e körben csak a többszintűséget rögzíti [Alaptörvény 25. cikk (4) bek.], valamint azt, hogy egyes ügycsoportokra nézve különbíróságok létesíthetők. A többszintűségen belül azonban a törvényalkotó viszonylag nagyfokú szabadságot kapott a tekintetben, hogy mennyi bírósági szintet létesít és miként nevezi el azokat.

Dr. Sulyok Tamás elnök úr álláspontját erősíti meg a Bjt. Kommentárja, amely szerint „Az Alaptörvény önálló cím alatt taglalja a bíróságokra vonatkozó legfontosabb szabályokat. E rendelkezések elsősorban a bíróságok szervezetére és igazgatására vonatkoznak, az alapvető feladatokat és hatásköröket határozzák meg, azonban utalnak a bírák jogállására és javadalmazására is, mint sarkalatos törvényben szabályozandó törvényhozási tárgykörre.

A bíró a szolgálati viszonyából eredő igénye érvényesítése érdekében szolgálati jogvitát kezdeményezhet. A szolgálati jogvitában a szolgálati bíróság, a törvény által a szolgálati bíróság hatáskörébe nem utalt szolgálati jogvitában pedig a közigazgatási és munkaügyi bíróság jár el.”

IV. Panaszügyek és közérdekű ügyek

A másodfokú szolgálati bíróságra 2023 évben sem panaszbejelentés, sem közérdekű ügy nem érkezett.

V. Jogalkotási hiányosság

A képzésen több előadásban is felmerült az a probléma, hogy továbbra sincs eljárási rendje a szolgálati bíróságoknak, ami bizonytalanságot eredményez, veszélyezteti a jogbiztonságot, az egységes joggyakorlatot, a fair eljárás és a tisztességes eljárás követelményének megvalósulását.

Az Igazságügyi Minisztérium a szolgálati bíróságokra vonatozó szabályok áttekintésével foglalkozó munkacsoportot állított fel 2020 évben. A munkacsoport 2020. november 10. napján tartotta alakuló ülését, amelyen Dr. Hajas Barnabás igazságügyi kapcsolatokért felelős államtitkár képviselte az Igazságügyi Minisztériumot, de jelen volt Dr. Mázi András igazságügyi hivatásrendi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkár, Dr. Nagy Annamária titkárságvezető főosztályvezető, Dr. Élő Károly főosztályvezető és Dr. Szögi András csoportvezető. A szolgálati bíróság elnökein kívül, a MABIE és az OBH is képviseltette magát, valamint a társhivatásrendek elnökei is a munkacsoport tagjai voltak.

A szolgálati bíróságok elnökei az alakuló ülésen vállalt kötelezettségüknek megfelelően elkészítették és az IM-nek megküldték mintegy 35 oldal terjedelemben a jogalkalmazási tapasztalatainkat, probléma felvetéseinket és javaslatainkat tartalmazó összefoglalót.

2021. november 30-án tartotta a munkacsoport a következő ülését. Ekkor az Igazságügyi Minisztériumot Dr. Juhász Zoltán az Igazságszolgáltatási Kapcsolatok Főosztályának vezetője képviselte. A főosztályvezető úr kérésének megfelelően a szolgálati bíróságok elnökei, szolgálati bírák bevonásával elkészítettek egy konkrét szabályozási javaslatot tartalmazó beadványt azzal, hogy szükséges a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény egyes rendelkezései alkalmazhatóságnak előírását meghozzá nem a Pp.-re való utalással, hanem elsősorban önálló eljárási törvény megalkotásával, másodsorban, amennyiben önálló eljárási törvényt a jogalkotó nem kíván létrehozni, a Pp. egyes rendelkezéseinek a Bjt.-be való szövegszerű beemelésével. Javaslatainkat részletes indokolással láttuk el.

2021. november 30. óta a munkacsoport a munkáját egyáltalán nem folytatta, az IM felé - e körben intézett - megkereséseink válasz nélkül maradtak. Az OBT megkeresésére sem reagált az IM.

Végül 2023. december 5. napján megkértük az OBT Elnökét, hogy keresse meg az Igazságügyi Minisztériumot annak a kérdésnek a megválaszolása érdekében, hogy mikor tervezik folytatni a jogszabály-előkészítő munkát.

Dr. Répássy Róbert államtitkár úr válaszában a következőkről tájékoztatott:
„Az Igazságügyi Minisztérium érintett szervezeti egységei megvizsgálták a kérdéskört és részletesen elemezték a kapott javaslatokat, melynek nyomán világosan körvonalazódott, hogy a szabályozás tárgya alkotmányjogi fókuszú kéréseket is felvet, valamint sarkalatos törvényeket érint. Mindezek mellett nem feledkezhetünk el arról, hogy a bírói függetlenség megóvása általános jelleggel, mindenkor irányadó kötelezettség a jogalkotó számára.
Tekintettel arra, hogy Önök előtt is ismert módon, a megfogalmazott szabályozási javaslatok tartalmukat tekintve széttartóak és több koncepcionális irányt is követnek, ez a szabályozás jellegét tekintve nyitott elvi kérdések formájában jelenik meg. Mivel ezek a nyitott kérdések mind kétharmados törvényekhez, mind a bírói függetlenség elvéhez is kapcsolódnak, így komoly megfontolás tárgyát képezik.
A fentiekre tekintettel tehát egyelőre nem tudok beszámolni kodifikációs szakaszba lépett törvénymódosító javaslatról. Figyelemmel arra is, hogy koncepcionális anyagok rendelkezésre állnak, a Munkacsoport további működése jelen pillanatban nem aktuális. Amennyiben jogszabály-módosításra vonatkozó kormány-előterjesztés készül ebben a tárgyban, az érintettek természetesen kifejthetik majd további szakmai véleményüket.”

A fenti válasz azért is elfogadhatatlan a számunkra, mert egy jogállamban meglehetősen furcsa, hogy pont az a bíróság jár el mindenféle eljárási jogszabály nélkül, amely a bírók eljárási (és egyéb) kötelezettségszegéseivel kapcsolatos ügyeket tárgyal. A szolgálati bíróságok munkáját megnehezíti és a gyakorlatuk széttartását, de legalábbis nem egységességét eredményezi az eljárási törvény hiánya.

2020 évet megelőzően az Ügyrend számos eljárási kérdést rendezett, amelyek számos kérdésben biztosította a joggyakorlat egységét. Tekintettel azonban arra, hogy ezeknek az eljárási kérdéseknek nagy részét sarkalatos törvény kellene hogy szabályozza, az Ügyrendből – az OBT tagjainak megalapozott kifogásait is figyelembe véve – kikerültek. Így a szolgálati bírák munkájuk során csak a 21/2014. AB határozatban foglaltakra tudtak támaszkodni, amely a régi Pp. alkalmazását lehetővé tette. Jelenleg már arra sem, és nincs semmilyen felhatalmazás arra, hogy akár az új Pp. - vagy akár más, a Kp. vagy a Be. – rendelkezéseit alkalmazzák a szolgálati bírók eljárásaikban.

A képzési napokon, de a szolgálati bíróktól kapott megkeresések, illetve az eljárással érintett bírók felvetései alapján is megállapítható, hogy egyre nagyobb az igény arra, hogy legyen a szolgálati bíróságoknak eljárási rendje, mivel számtalan olyan eljárási kérdés merül fel munkánk során, amelyre a szolgálati bírók sem a Bjt.-ben, és most már az Ügyrendben sem találnak választ.

Az is tudomásukra jutott, hogy ismételten, visszatérően vannak olyan javaslatok a jogalkotó előtt, amelyek felvetették – azt a korábban már elvetett ötletet –, hogy a szolgálati bíróságok eljárása egyfokú legyen és jogorvoslatnak a Kúria előtt munkaügyi jogvitában lenne helye. Ezt a javaslatot a szolgálati bírók kifejezetten nem támogatják.

VI. Összegzés

Összességében elmondható, hogy 2023-ban a másodfokú szolgálati bíróság működése folyamatos volt, a Bjt. és az Ügyrend előírásainak megfelelt.

A Kúria Elnöke – és ezért hálás köszönet – 2023 évben is biztosította a másodfokú szolgálati bíróság működéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételeket, a tárgyalótermet, informatikai eszközöket, irodaszereket stb. Ennek is köszönhetően a tanácsba beosztott szolgálati bírók munkájukat zavartalanul, magas színvonalon látták el.

A másodfokú szolgálati bíróság elnökének együttműködése úgy az elsőfokú szolgálati bíróság elnökével, mind az OBH-val és az OBT-vel gördülékeny, segítőkész és kollegiális, amelyért ez úton is köszönetet mondok.

Végezetül köszönöm valamennyi másodfokú szolgálati bíró lelkiismeretes, időt, és fáradtságot nem kímélő munkáját.

Budapest, 2024. február 1.

Dr. Farkas Katalin
a másodfokú szolgálati bíróság elnöke